

ERDÉLYI GAZDA

MECJELNIK
minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 ft. félvre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
ezimzendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52
	széri hirdetéskor					
	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1/6 lap	14	36	70	120	200	360
1/12 "	7	18	35	60	100	180
1/24 "	3	9	17	30	50	90
1/48 "	1	3	5	15	25	45
1/96 "	0	2	2	10	12	22

Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányssor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
menyit helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés
számára.

Hirdetéseket elfogadják lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lycéum nyomda központi irodája (főter gr. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. ftba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Levelek a londoni borkiállításról.*

London, 1874. júliushó 24-én.

Kedves szerkesztő barátom!

Ha ily későn jövök ígéreteimet — hogy a londoni borkiállításról tudósítód leszek — beváltani, ezért ne engem okozz. A kiállítás, mely a londoni permanens kiállításoknak utolsója, még csak most tudott úgy a hogy elkészülni. Hogy befejeztéig végleg elkészüljön, nem hiszem. Mintegy három napja nyitották meg az oroszok kiállításukat, a szerbek, részben a francziák és spanyolok még ma is hiányzanak és bajosan is fognak már eljönni. A mostoha bánásmód, melyben a kiállítók úgy az angol kiállítási commissió, mint az angol közönség által részesítettnek, elég ösztön az ott-hon maradásra. Hogy egy kiállítás rendszerint nagy áldozatokkal jár, ez iránt tisztában volt mindenki, hogy azonban ez áldozatokat csak is a kiállítóknak kellessen viselniök, és az angol kiállítási bizottság azonfelül hogy a kiállítás érdekében semmit sem tesz, még a kiállító rovására akarjon nyereszkedni: erre elkészülve senki sem volt, senki sem lehetett. Az ily hallatlan eljárásnak okvetlen meg kelle magát boszul-

nia s következményei el sem is maradtak. A nagyobbára a mult évi bécsi világkiállításán részt vett kiállítók nem kissé csudálkoztak, midőn annak pompás helyiségeit látva szemek előtt, itt kiállítási helyiségül egy hosszú keskeny pincze folyósót találtak kijelölve, a mely pinczének meleg, egyéb helyiségnek sötét. Könnyen érthető, hogy így már a kezdetnél sokan vissza riadtak, és a kiállításhoz hozzá sem fogtak. A nagyobb rész azonban vette a helyzetet úgy a mint az volt s iparkodott azt türhetővé tenni. Így a május 1-ére tüzött megnyitási napra, készen voltak a portugallok, készen Magyarhon és Erdély, készen a görögök, Ausztralia és részben a spanyolok; a többi kiállítónak csak neve volt üres helyeiken olvasható.

Május 1-én azután megtörtént az ünnepélyes megnyitás. E megnyitás abból állott, hogy a kiállítási helyiség kapuit az előző napon este bezárták és másnap délben a közönség számára kinyitották. Tehát minden külső disz, minden szertartás nélkül, mintha ez által is akarták volna jelezni, hogy itt nem egy világkiállításról van szó, a fogalomnak nemesebb értelmében, hogy itt mindössze is egy nagy borpinczének felállítása czéloztatik, a mely egy nemzetközi bazzárnak jellegével bírjon.

Hogy azonban tényleg ez volt az elérendő czél, ez iránt csakhamar meggyőzhető a kiállító közönséget azon a helyszínen vett értesülés, hogy a kiállított bo-

* Ezen érdekes leveleket, melyeket a magyar- és erdélyi borkiállítás hivatalos képviselője, Bartha Schiefner Gyula ur, szíveskedve lapunk számára írt, ajánljuk a hazai sajtó szíves figyelmébe.
Szerk.

rok valamely nemzetközi jury ítélete alá vettetni nem fognak. Igaz hogy ez ítéletek hitele a bécsi jury bőkezősége folytán vajmi nagyot hanyatlott, és így azokat különösen borkiállításoknál elhagyni nem nagy szerencsétlenség az ügyre nézve, azonban hiba volt az angol bizottság részéről ezen talán indokolt ujjitást úgy tenni, hogy annak a kiállítási programban nyoma sem lévén, azt a kiállítók mint mindenesetre váratlan meglepetést kapják.

Egyébiránt az angol commissió kiállítási programjának ez legkisebb hibája. Sokkal nagyobb gyöngéje annak az a rendkívüli határozatlanság, a mely az egésznek jellemző sajátosságát képezi, s a mely a borkiállítás fiaskójának nem kis mértékben okozója.

Az idézett program 1-ső pontja szerint a borkiállítási bizottság azzal lesz megbízva, hogy az összes bortermelő országok természetes boraiból, „of the pure wines of all countries“ rendezzen kiállítást. E megbízásban egy nagy elv rejlett, a mely helyesen keresztül vive az angol borkereskedésnek egészen új irányzatot adhat vala. Éveken át folyik a harc, éveken át a küzdelem, hogy a természetes szinboroknak fölénye a mesterségesen főzött és szeszezett port és sherry borokkal szemben biztosítsák; nagytekintélyű orvosoknak egész sora küzd e cél érdekében, de a haladás bár jelezhető, mégis a conservatív angol szellemmel szemben az csak lassan történhetik. A borkiállítási bizottságnak programja e részben határozott előrelépést mutatott, a mennyiben a természetes boroknak kiállítását mondván föladatául, pártállást foglal a mesterségesen készített, borczimen árult főzemenyekkel szemben. Sajnos azonban úgy látszik, hogy ezen egyetlen határozott pont is csak azért vétetett föl a programba, hogy meg ne tartassék. Mert a míg egyes országok kormányai, illetve gazdasági és bortermelési egyesületei a program szavaihoz hiven csak is valóban mesterkéletlen természetes borokkal jelentek meg, mialatt például a portugall kormány ezerekre menő költségekkel állította össze természetes borainak gyűjteményét; a Londonban lakó port és sherry agenseknek még azon borai is befogadtattak, a melyekről maguk is elismerik, hogy mesterségesen készültek, mentség gyanánt csak is azt hozván fel, hogy nem sok szesztoldat van bennük.

A kiállítási program leglényegesebb pontjának elejtésével, elejtettek annak alapjai is. Kiállithat minden ember mindent, ez lett a jelszó, s a kiállítás zagyva képe ennek hiven megfelel. Portugall országos

kiállítása mellett ott áll egy csomó londoni port kereskedő, Magyarhon és Erdély két nagy collectiv kiállítása mellett külön állított ki Láposy Ferencz Pestről; Görögországot, Ausztráliát egy-egy londoni borkereskedő üzlete képviseli, a Spanyolok egy két kivétellel mind londoni agensek, Oroszország ismét országosan van képviselve, a francia bortermelést részben néhány francia bortermelési intézet, részben néhány londoni agens, a Rajnát egy itteni borkereskedő s egy pezsgó gyáros képviselik sat. szóval a kiállítás eléggé jól van szervezve arra nézve, hogy a még lehető érdekelttség is előléssék a közönségnél és a kiállítási helyiségek folytonos elhagyottsága félreismertetlenül szól a mellett, hogy az angol közönség kiállítási commissiójának intentióit méltányolni tudja.

Midőn az angol bizottság ily formán minden lehető megtett arra nézve, hogy a kiállítás célját tévéssze, utolsó még nem alkalmazott eszköz gyanánt elhatározta, a végre is a kiállítási területen belül levő borkiállítási helyiségek látogatásáért a rendes bemeneti díjon felül külön bemeneti díjat szedni. „Bizonyára — írja e részben dr. Silver a Medical Times Gazette-nek avatott reportere — a kiállítók, kik oly távolról jöttek ide, s oly sokat költöttek kiállításukra jobb bánásmódot érdemeltek volna a commissió részéről, sem hogy ily helyre számítzessenek, hova a közönség csak is a rendes bemeneti díjon felül külön bemeneti díj fizetése mellett juthat be. Ha valaki a kiállításba megy, hogy az itt kiállítva lévő különböző borokat izlelje meg, úgy van vele, mint az, a ki a Madame Tusseaud viaszab cabinetjébe megy, hogy itt csak is a „borzalmak szobáját“ nézze meg. Először 1. shillinget (50 kr. ezüstben) kell fizetnie a kiállítás azon részeiért, melyeket nem akar látni s midőn végre rendeltetése helyére ér, itt újból kell fizetnie.“

Hogy ezen jogtalan intézkedését a nagy közönség előtt némileg tetszetőssé tegye, a kiállítási commissió hirdetményeit oly félekép formuláztatá, hogy a borkiállításba 6 pence-nyi (25 kr. ezüstben) külön bemeneti díj fizetendő, a melyért azután a látogatók a kiállítva levő borokat megizlelhetik, hallgatagou hozzá téve, ha ugyan az illető kiállítók azt megengedik! Ezen minden tekintetben illoyalis föllépés azonban véget vetett a kiállítók türelmének, és midőn a külön bemeneti díj beszüntetése tárgyában kelt tiszteletteljes kérésüket az angol commissió megfoghatlan udvariatlansága még csak válaszra sem méltatá,

végre egy közös nyilatkozattal kijelenték, miként ha a külön bemeneti díj továbbra is szedetik, ők kiállításukat mindannyian bezárják. Ez azután használt és a commissió midőn az indignált kiállítókkal szemben másként már nem járhatott el, végre rá szánta magát visszavenni azon intézkedését, melyet tennie programja alapján soha sem szabad vala. Mindez azonban legalább is hat hétig tartott küzdelmet jelez, a mely alatt elriasztattak a kiállítókat, el a közönség.

Ez rövid futólagos vonásokban ecsetelve a londoni borkiállításban részt vevő kiállítóknak helyzete s most nézzük egyenkint az egyes országok kiállításait, ismertetve azoknak részleteit, hogy azokból az illető ország bortermelési viszonyainak kisebb nagyobb életképességére következtethessünk.

(Folytatása következik.)

Bartha Schiefner Gyula.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.

(Folytatás.)

III. Németország.

Németországból dohányt Bajorország, Würtemberg, Báden, Hessen gazdasági egyesületei és Elsass Lothringen kiállítási bizottmánya állítottak ki.

Würtemberg és Elsass Lothringen dohányja ezek egyéb mezőgazdasági terményeivel; Bajorország, Báden és Hessen dohánykiállításra egyesítve mutattatott be.

Bajorországból a Pfalz és Ober- Mittel- és Unter Franken szolgáltatott dohányt a kiállításra. A pfalzi dohány középnagy barna levelei, nem simítva, de nyálkábbá kötve, papirdobozokban állítottak ki, s mindenik dohány nyálkát a termőhely és kiállító nevét viselő jelvényre volt ellátva, mely a termés nagyság és a dohány eladási ára iránt is szolgáltatott némi adatokat.

A dohánymintákra tett feljegyzések alapján a pfalzi dohány termés mennyisége egy bajor Tagwerkre (körülbelül $\frac{1}{2}$ cat. hold) 10—18 mázsára és egy mázsa dohánynak eladási ára a kisebb terméseket szolgáltatató jobb minőségűnél 28 frtra, a nagyobb termésű silányabb minőségűnél pedig 21 frtra tehető.

Az Ober-Mittel- és Unter-Frankenból kiállított dohány levelei középnagyok világos és sötétbarna között változó színűek és hosszukás alakúak bírók voltak. A levelek simítva köttettek csomóba. Az egyes csomagok pedig csak a termőhely nevét tartalmazó felírásokkal voltak ellátva.

Würtemberg, Grundelsheim, Stuttgart, Mühlacker, Heilbronn, Neckarsulm és Weinsberg vidékén termesztett dohányt állított ki. A dohánylevelek minőségére való

tekintettel megkülönböztetendők voltak a fedő levelek és a szivartölteléki levelek, az előbbieket pedig mint gerincz nélküli és gerinczes fedőlevelek.

Különben a gerincznélküli fedőlevelek, féllelvelekre simítva, a gerinczes fedőlevelek pedig mint egész levelek részint simítva, részint pedig nem simítva voltak kiállítva. A dohánylevelek színe a simított félleleleknél szürkés barna és fekete között változott; a simított egész leveleknél pedig sötét barna volt.

A dohánylevelek csomózva Würtemberg egyéb terményeinél is figyelemre méltatott jelzésnek megfelelőleg, a termőhely nevét, magaslati fekvését és földtani viszonyait röviden ismertető felírásokkal volt ellátva.

Báden, Hemsbach, Eberbach, Ladenburg, Friedrichsthal, Heidelberg vidékén és a Pfalzgauban termesztett dohányt hozta a kiállításra.

A dohánykiállítók között említést érdemelnek a badeni gazdasági egyesület, továbbá Hirschhorn H. s Traumann és társa mannheimi dohánykereskedők és a heidelbergi kísérleti kert.

A gazdasági egyesület s a nevezett kereskedők által kiállított badeni dohány levelei általában véve középnagyok, világos és sötétbarna között változó színűek voltak, de gyakrabban a sötétebb árnyalattal bírtak. A levelek részint simítottak még pedig egész vagy csak féllelveleken simítottak voltak, az utóbbi esetben a levél gerinczek el lévén távolítva.

A heidelbergi kísérleti kert részéről, benne termesztett több jeles dohányt állítottak ki, névszerint az ohio, cuba, havannah, maryland, victoria, virginia, goundi és magyar dohány. Mindezek levelei simítva és csomózva mutattatván be, azok nagyságára és színére nézve a következő megjegyzéseknek lenne hely adható:

az ohio	dohány levele	kicsi zöldesbarna,
a cuba	"	" középnagy hegyes barna,
a havannah	"	" kicsi zöldesbarna,
a maryland	"	" igen nagy barna,
a victoria	"	" középnagy zöldesbarna,
a virginia	"	" középnagy hegyes, sötétbarna,
a goundi	"	" középnagy hegyes-zöldesbarna,
a magyar	"	" középnagy sötét barna.

A badeni dohánylevelek csomózva mint pfalzi fedőlevelek, pipa és tekerics dohánylevelek különböztettek meg: míg a száraz az ugynevezett szár-dohányt képezték.

Az egyes dohánycsomók termelő hely és kiállító nevét viselő felírásokkal voltak ellátva.

Hessen Bensheim, Heppenheim, Lampertheim és Büdrugen vidéki dohányt állított ki.

A kiállítást a hessen darmstadti gazdasági egyesület rendezte.

A dohánylevelek részint simított, részint nem simított állapotban csomózva mutattatnak be. A simított dohánylevelek világosabb s a nem simítottak sötétebb barna színnel bírtak.

A levelek nemére nézve megkülönböztetés tétel az anya és sarju dohány, pipadohány, simított és homok levél között.

A dohánylevél csomagok feliratai, a hely és termelő neve, termés éve és talaj minősége iránt kimerítő felvilágosítást adtak.

IV. Egyeb európai államok.

Spanyolország gyarmataiból nagy és kis levelű világosabb és részben sötétebb barna színű dohányt állított ki, melynek egy része simítva és csomózva, másik része nem simítva, de csomózva, egy harmadik része pedig hosszukás ugorkához hasonló tekerescsé sodorva mutatattott be.

Portugal gyarmatainak dohányát nem simítva, henger és ugorka alaku tekercekben állította ki.

Belgium dohányát a belga belügyministerium mezőgazdasági terménygyűjteményében mutatta be. A hosszú, sötét barna színű levelek nem simított állapotban voltak csomózva.

Hollandból dohányt a gelderlandi gazdasági egyesület és a Helena lóp mivélését és turfa nyérését czélzó társulat állított ki. A dohánylevelei, világosabb és sötétebb barna között változó szinnel birtak és nem simítva voltak csomóba kötve.

A hollandi gyarmatok Jara és Deli dohányát Lehmann W. amsterdami dohány nagy kereskedő egy nagyobb gyűjteményes összeállításban mutatta be. A dohánylevelek jobbára sötét barnák s részben fél levélre simított, részben pedig épen nem simított állapotban voltak csomózva.

Dániából Suhr B. Nyborgban, felibe miveltetett brasíliai és brandenburgi dohányából két hengeralaku csomót állított ki, melyek levelei világos barnák és nem simítottak voltak.

Svédországból dohányt Nilsson N. Ahusból és Trauberg G. Söderbrunnból Stockholm mellől állított ki. A sötétbarna dohánylevelek részint egész és fél levélre simítva, részint pedig épen nem simítva voltak csomózva. Az előbbieket lapos, az utóbbiak pedig kupalaku csomókat képeztek.

Oroszországból kizárólag a délibb fekvésű kormányzóságoknál, nevezetesen Bessarabia, Tauria, Techernigow, Poltawa és Ssaratow mezőgazdái által küldetett dohány a kiállításra.

Az orosz dohány levelei alak, nagyság és szín tekintetében lényeges eltéréseket mutattak. Voltak hosszú s inkább kerek alakkal bíró, kicsiny és nagy világossárga és barna levelű dohány fajták.

Kezelés tekintetében azonban nagyobb egyformaságot tanusítottak, miután valamennyi simítva volt csomózva.

A kiállított dohány csomagok beüvegelt veresréz dobozokban gyűjteményesen voltak felállítva.

Románia kis dohánykiállítása jobbára csak kicsiny és középnagy levéllel bíró igen szép színű világossárga és

világosbarna dohányfajtákat mutatott, melyek levelei kivétel nélkül simítva voltak.

Törökország dohánytermelői által kiállított dohány levelei, részint simítva, részint pedig nem simítva voltak lapos csomókba, illetőleg ugorkaalaku tekercekbe kötve. A simított dohány levelei jobbára csak kicsinyek vagy középnyagok voltak és szép sárgás, világos barna szinnel birtak, míg a tekeres dohány általában sötétebb szint mutatott.

Görögországból a dohányt a jelesebb dohánytermelő községek állították ki és pedig részint simított, részint nem simított állapotban csomózva. A dohány általánosabb színének a barna világosabb árnyalata mutatkozott.

V. Európán kívüli államok.

Egyiptom dohánya a khedive meghagyásával rendezett terménykiállításában lett bemutatva. A simított kicsiny és közép nagy levelek finomabb czikkel és világosabb szinnel birtak, mint a nem simított nagyobb dohány levelek.

Tunisia dohányát Morpurgo lovag néhány csomag ferighi és tacturi dohánnyal képviseltette. A ferighi jobbára simított világosabb, a tacturi pedig hiányosabban simított sötétebb színű. A levelek nagysága általában véve közép nagy.

Marocco dohánya két csomag nem simított dohány levélben mutattatott be. A világosbarna levelek igen erősen kifejlett érhálózatuknál fogva, aránylag csak csekély finomabb levélrészekkel birtak.

Algierből Algier, Oran és Constantine vidéki mezőgazdák állítottak ki dohányt, melynek világos barna s részben sötétbarna levelei, simított és nem simított állapotban csomóztattak.

A Jór eményfok ából kiállított dohány sötétbarna levelei tekercekbe sodorva jöttek a kiállításra.

Kaukaszusi dohány Kutaiból, mint mingreii és guri dohány. Tiflisből pedig mint trapezunti, samsoni és keabecki magból természetett tránskaukaszusi dohány állított ki. A kaukaszusi simított kis dohányleveleket szép világos barna szín jellemezte.

A persa dohány Ziegler és társa által csak vágott, jobban mondva apró darabokra törött állapotában mutatattott be; színe világos zöldes barna és részben sötétebb barna volt.

Chinának dohányát a cs. chinai kormány, a katolikus missiók és Overbeck lovag hongkongi cs. kir. osztrák-magyar consul állították ki. A dohány levelei, közép és jelentékeny nagyság mellett általában sötétebb barna szinnel birtak és részint simítva, részint pedig nem simítva voltak lapos csomókba és ugorka alaku tekercekbe kötve.

A japáni dohányt a cs. japáni kormány az általa rendezett terménykiállításban mutatta be. A japáni dohány levelei jobbára simítottak voltak, s mint ilyenek jelentékeny nagyságuk és igen szép világos barna, csaknem sárga

szinük által tüntek fel. A sokkal kisebb mennyiségben szerepelt nem simított levelek pedig általában véve sötétebb színűek voltak.

Britt-Indiából a dohány, a mezőgazdaság egyéb terményei kíséretében küldetett a kiállításra. India dohányjának színezetében a világosabb és sötétebb barna árnyalatai egyiránt fel voltak találhatók. A levelek kezelése tekintetében megjegyezhető, hogy a simított és nem simított levelek szintén képviselve voltak, az azokból kötött lapos csomókban és tekercsekben.

Délamerikából dohányt Chili és Venezuela állított ki. Chili dohányja tekercsbe sodorva, Venezuela dohányja pedig részint simított levelekben, részint tekercsekben mutatott be. Mindkettő dohányjának színe egyiránt barna volt.

Ausztraliából csak Queensland állított ki néhány csomó dohányt.

(Folytatása következik.)

T A R S A L G Ó.

Közlemények a küküllőmegyei gazdasági egyesület köréből.

A küküllőmegyei gazdasági egyesület júliushó 29-én tartott közgyűlése egy népesebb és összefüggőre alkalmasabb időre halasztotta az igazgató választmány s tisztikar megválasztását ezuttal, a régi igazgató választmányt őszig megbizta a teendők vezetésével, Farnos Elek leköszönt jegyző helyébe, ki a megyéből elköltözik, Kispál Sándort nevezte ki a választásig. — Megállítottak a dévai vándorgyűléshez a „gőzeke megvásárlása iránt“ és „egy méhészegylet“ alakulása tárgyában tett indítványokra beterjesztendő indokolt jelentések, elfogadtván a Farnos Elek véleményes javaslatai.

Elhatározott, hogy ezentúl a választmányi gyűlések újabb havankint, minden hó első vasárnapján tartassanak, melynek czélszerűségét, mind a tapasztalat, mind a közérdekeltség ébresztésének fenntartása tanusítja, az eddigi negyedéves üléseké felett.

Az egyesület ez évben is rendez gazdasági kiállítást, terményekre nézve, September 25-én, hogy a vándorgyűlés alkalmával tartandó tárlatra, küldeményeivel megjelenhessék, mi okból a jelesebb gabna, - vetemény, - gyümölcs, - szőlő, - és borokból, ha a kiállító erre felhatalmazza az egyesületet, saját költségén is elszállítat oda, a tervezet szerinti mennyiségben.

Továbbá a vándorgyűlésre képviselőül megválasztotta Gróf Bethlen Camilló alelnök vezetése alatt Szilvássy Sándor, Gerendy István, Pekri István, Timár Károly és Farnos Elek egyesületi tagokat, és hozzájuk még azokat, kik csatlakozni óhajtának.

Levelezés.

Tarcsafalva, 1874. július 31-én.

Az őszygabonák feltűnően megjavultak mindenütt. Az aratás jelenben foly javában. Rozs jó közepes, néhol egészen jó termést ad. A tiszta buza is jó, de mutatkozik benne üszög,

a jó maggal maga ideiben miveltekben kevés, a késői vetésekben sokkal több. Széna sok és jó lett; sarju nem lesz. Zab jó. Törökbuza kitűnő, de csözésre eső lenne szükséges.

Hideg agyagos természetű lévén a föld, a szárazság nem okozott kárt egyebben mint a gyümölcsben, a mely, a mi kevés a tavaszi fagytól megmaradott apró és ez is sül le a fáról. Makk nagyon sok van.

Pálfi Dénes.

Aranyosszék, Kercsed 1874. július 31-én.

Az aratás e hét elején vette kezdetét, az őszi gabnák jobbára e héten le is arattatnak. Munkás közben nincsen hiány, mert a havasról az oláhság nagy számmal özönlötte el a vidéket; kik 30—35 krajczár napi bérért, vagy részében 14—15-ikért ellátás mellett elég szorgalmas és jó munkások.

Tiszta buza nagyon szépen termett.

Rozs, a virágzaskori hűvös esős idő mián hiányosan szemzett.

A tavasziak: zab, árpa, tavaszi buza, melyek korán voltak elvetve, igen szépek és már nagyobb részt megérttek, a későiek gyengék.

A tengeri, mely a szegényebb sorsuaknak főtáplálékát képezi; ámbár talajunk kötött agyag, a hosszas szárazságot kiállni nem bírta, nagyobbára kistült és így semmi remény sincs hozzá.

Eső pünkösöd óta csak folyó hó 27-én volt, akkor is csak rövid ideig tartó, a múlt héten a folyton tartó szelek a harmat képződést is meggátolták.

Széna kevés, de jó, sarju a legjobb réteken is semmi.

Marháink a legelőken és a már megszabadult szénafüveken is, majd elvesznok az éhség miatt.

Szőlő, mely e helységben nagy tényező, ha jól el volt fedve, s így a télen el nem veszett, nagyon szép és termés is elég van rajta; ha valami elemi csapás meg nem rongálja, ez fog segíteni a népon, mert szőlője minden embernek van.

Mihály Gyula.

Póka, 1874. augusztus 1-én.

Az aratáson túl vagyunk, a hordás foly, őszi gabnáink közül a rozs kielégítőnek mondható, bárha fejében némi szemhiány látható, tiszta búzánk a tavasszal nagyon-nagyon gyengének mutatkozott és ha gyérnek maradt is, de fejében igen teljes lévén, a hiányt pótolja, azonban mégis csak közepes termésnek mondható; a tavaszbuza általában jók, zab véghetetlen gyenge, elvetés óta soha meg nem ázván a föld, egy arasz magasságu növény után kihányta igen gyér szemmel ellátott fejét, törökbuza lágya, sárba lévén elvetve, és azóta soha meg nem ázván, az elvetett mag megkapásához is kevés remény van, a szükséglet fedezéséhez pedig semmi, mert egy hirtelen eső is csak keveset tudna rajta segíteni.

Pityóka a legspecialisabb fajok mellett is semmi, azok, melyek máskor a munkások ételmezésében mint általában kedvelt czikk szerepeltek, most merőben kimaradtak.

Zöld fuszulyka, murek, borsó, karalábé, alma, paradicsom, még hírül sem fordult elő a munkások asztalán, mi a gazdasszonyoknak nem kis aggodalmat okozott, és így az egész étlap két háromféle étel körül forgott hónapoktól fogva szakadatlanul.

Széna az alatt való helyeken kielégítő és jó, fenn való helyen kevés, sarjuról szó sincs, veresre égve az egész hely és legelő.

Víz dolgában borzasztó szükség van, a marha olcsó, a hus drága, pénzünk a nevelésig nincs, s tán nemis lesz soha, mert ha lesz is kevés, azt elnyeli deficitünk.

Tolvaly Ferencz.

Oláh-Kocsárd, 1874. augusztus 3-án.

A folytonos szárazság, a hőség Küküllőmegye közséjei határain, mennyire fonnyasztotta a kukoriczákat, mennyire égette ki a réteket és szénafüveket, mennyire kiapasztotta a forrásokat; hogy a téli száraz hideg és májusi fagy miatt mily kevés az őszi vetés termés, és mindezek mellett, a földművelő országban, a kenyér előállításáért küzdő gazda, mily mostoha elbánásban részesül, a kormány minden közege (? Szerk.), leginkább a pénzügyiek részéről, miért irjam le, miért fessek le? Ugy látszik, másfelé is így van. Közös a baj, közös a nyomor. Legyen elég annyi, hogy betakarított széna kevés; hogy a kaszálatlan helyek kiszültek; törökbuza termésre számítani nem lehet, szőlő termés helyen-helyen van csupán; őszi gabona, főleg rozs, kevés; a jó karban levő, de nem friss trágyás föld ereszt 3, a friss trágyás föld 6 szemet; zabhoz kevés a remény. Forgatni nem lehet. A calamitások özöme. Azért az adófelhajtásban nincs könyörület.

Midőn ezeket tudatni szomorú alkalmam van, nem tartom feleslegesnek megírni az „australiai adeleide“ búzával általam tett kísérletet s eredményét.

Kísérletre a kedvezőtlen viszonyok legalkalmasabbak, mert legkevésbé okoznak csalódást.

Midőn az országos gazdasági egyesülettől a földművelési ministerium részéről küldött 150 font buza, vasutunk szokásos rendetlen pontatlansága miatt, megérkezett a küküllőmegyei

gazdasági együlethez, már én egy föld kivételével, őszi szánt vetéseimet elvégeztem volt. Azon egy földben, melyben tehetém a kísérletet, nyári kukoriczával volt bevetve és még le nem szedve.

E föld fekvése észak; talaja kötött agyag, 1870-ben keményen megrágyáztatott, és 1873-ig lóhere volt benne, azon kívül a község mellett fekvő, soha kiélt föld nem volt, 1873 februáriusában feltörttem és május 13-án bevettem nyári kukoriczával; szeptember végén leszedtem. A csutkákat kereszt fogással kiboronáltattam és felszántattam; azonban vaskével bár a szántás galyos volt, jó sokáig míg a hosszabb hűves éjszakák alatt, porhanyult annyira, hogy november 1-én megboronáltathattam, aztán november 6-án, ezen tábla földet bevettem a közepén az ausztriai búzával, egyebütt rozssal és a Benkő-félé magtakaróval betakarítottam és megboronáltam. Azért vettem így a rozs közé, hogy mentől távolabb essék más szomszéd buzavetésektől. Más helyre már nem vethetvén, a kertbe vetni pedig tartózkodtam, nehogy a madarak elpusztítsák. Vethettem volna, az őszi vetéseknek kelően elkészített földbe, ha hetekig nem tartóztatják vissza a vasuton a búzát.

A buzamennyiség volt 10 font (5 kupa), mely az egylet által, az egylet szántóföldjébe elvetett 136 fonton felül megmaradt, a más 4 font kísérlet végett, szintén kiadatván Andrassy István barátomnak.

Több ideig állott a vetés mozgás nélkül; 15—16 nap mulva, keresés után, csirázva lehetett találni, még ki nem bujva, a magyokat a föld alatt. S talán ez is ártott. Jött a hideg, hosszú száraz tél. Mind e mellett martius végén áprilisban, mind a rozs mind az ausztriai buza, ecsetként látszott ki a földből, azonban jött egy néhány napi eső, rá a májusi fagy s a vetés ezután láthatólag megritkult. — Így növekedett és fejlődött aratásig, mi 13 nappal később történt, mint szeptember első heti vetéseimnél. A kalászok meglehetősen kinőttek és megteltek, volt kissé nagyobb és nagyobb kalász, átlagosan véve egy sorban 3—4 szemű, 7 fészék volt a kalászokon s egy kalászon 40—50 szem. Learattatván, lett 19 kéve. — Tegnapelőtt elcsepelttem, eresztett 30 kupát, tehát 6 szemet adott, mi az előadott körülmények között kielégítő eredmény. Mert daczára annak, hogy az oláh-kocsárdi határon, mely gabnatermesre, a 2-od rangú határok között a jobbak közé tartozik, ezen évben, az 1873-ban megrágyázott, maga rendjén megművelt és maga idejében bevetett földben sem adott a rozs 7 és a buza 6 szemnél többet; a jó de nem friss trágyás föld 3-at alig adott. — A tavaly küldött buza 88 fontos volt, ez 89 fontra rug. — Megvallom bizalommal nem viseltetem az ausztriai buza iránt, fakó színe miatt. Azonban ugylátszik az égélj és talaj miatt színét pirosabbra változtatja, mert ez általam termesztett már, ha nem is oly piros, mint a mi erdélyi búzánk, de pirosabb mint a gondolom: szőnyi termés. Miből bizton lehet következtetni, hogy egy pár év alatt, teljes piros színű lesz, miben természetesen több is a siker.

Ezekből kifolyólag a gazdának termesztése előnyösnek tűnik fel az ausztriai buza.

Az egylet által elvetett földön termelt 15 1/2 kalangya,

száz 31 tizenöt kevés keresztet, Az Andrássyé pedig 34 kevés; mi a termés megítélésére, nem biztos adat, de az egyleté most van cséplés alatt, Andrássyé pedig csak tegnapelőtt arattatott te, a tüzetesebb értesítés azokról később fog közöltetni.

Farnos Elek.

EGYVELEG.

* Vizsgarend. A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet nyári félévi vizsgái a következő sorrendben fognak megtartatni: A III-ad éveseknél: Augustus hó 13-án Mezei gazdasági üzlettan; 14-én Agrariális törvények és gazdasági statistika; 17-én Erdőszettan; 18-án Kertészet- és szőlőmivelés tan; 19-én Légtünettan; 21-én Állategészség- és gyógytan; 22-én Gazdasági géptan; 24-én Műszaki vegytan; 25-én Méh-, hal- és selyemtenyésztés tan; és 26-án Rétmivelés tan. A II-od éveseknél: Augustus hó 13-án Gyakorlati mértan; 14-én Küllemtan; 17-én Állattenyésztés tan; 18-án Ásvány- és földtan; 19-én Légtünettan; 21-én Növénytermelés tan; 24-én Növénytan; és 26-án Gazdasági vegytan. Az I-ső évesek gyakorlati vizsgája Augustus hó 25-én fog megtartatni. — A vizsgák mindég d. e. 8, d. u. pedig 3 órákor veszik kezdetüket, s azon tanteremben tartatnak meg, melyben az illető tantárgy előadatott.

— Az ideai őszön Budapesten tervezett kertipar termény-kiállítás elhalasztása, és a központban állandó gyümölcsizelés szervezése. Az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által f. é. okt 5—19-ig napjain Budapesten megtartatni szándékolt kertipar-termény-kiállítás a jövő évre halasztatik. Ugyanis az Egyesület f. é. jul. 24-én tartott kertészeti szakosztálya ülésében tulnyomó levén azon nézet, miszerint különösen a gyümölcs ez idén bár szórványosan meglehető, sőt helyenként bő termést mutat némely fajokból; de a szélsőségekbe csapkodó kedvezőtlen időjárás következtében általában nem fejlődhetett ki tökéletesen, s így a normális években teremni szokott és kivitel-képes gyümölcsöt sem fajra, sem minőségre nézve nem képviselhetné híven: az Egyesület e tervezet kertipar-terménykiállítás megtartását kedvezőbb időjárás reménye fejében a jövő évre halasztotta. Miről az e kiállítást jutalmakkal támogató földművelési, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium tiszteletteljesen értesítettvén, felkérte, hogy az idénre megajánlott díjat az Egyesületnek a jövő évi kiállítás alkalmára is kegyeskedjék rendelkezésére bocsátani. Minek elnyerését az Egyesület bizton reményli is. Midőn erről az Elnökség a gazda közönséget értesítendő, azon reményének ad kifejezést, hogy a jövő évi e nemű kiállítást részvételével támogatni fogja. Egyzersmind értesítettik a gazdaközönség, miszerint ugyancsak a kertészeti szakosztályban felmerült eszme szerint a gyümölcszetek a köztelken leendő időleges bemutatása, kóstoltatása s esetleg eladatása van tervben, miről a részletes tudósítást és felhívást az e célra megbízott állandó albizottság véleményezésére nyomán az elnökség rövid időn közrebocsátandja. Budapest, 1874. jul. 27. Az orsz. Magyar Gazd. Egyesület Elnöksége.

* Vám és kereskedelmi szerződésünk érdekében. Augustus 3-án a kereskedelmi ministeriumban egy bizottság ült össze, hogy tanácskozzék a fölött: vajjon az Austriával kötött vám- és kereskedelmi szerződés megújítás-e vagy sem? Az ezen kérdésre vonatkozó nyilatkozatok beadására felhívott testületektől 32 véleményes jelentés nyújtatott be. Ezekből öt: az országos magyar iparegyesület, a debreczeni kereskedelmi kamra és a lipői, hevesi és kunsági gazdasági egylet a vámszerződés megújítása ellen nyilatkozik; a többi a jelenlegi szerződés kisebb-nagyobb mérvű módosítását javalja, köztük az erdélyi gazdasági egylet is.

* A rég várt eső végre folyó hó 5-én és 6-án Kolozsvárra is beköszöntött. Mint halljuk, több vidéken már csak elkésett vendégnek tekinthető kivált a törökbuzára néve.

* A nemzetközi gabonavásárt augusztus 3-án maga Bartal minister nyitotta meg. A ministert és a főváros küldöttségét a tőzsde bizottság alelnöke Strasser Alajos fogadta, mely figyelmet a minister ur meleg szavakban köszönnév meg, áttért a nemzetközi gabnavásár hivatásának és jelentőségének ecsetelésére. A remek beszéd mind végig lekötö a hallgatóság figyelmét, különösen kiemelendőknek tartjuk a következő sorokat: „A külföld keresletét ugyanis csak akkor fogjuk magunknak állandóan biztosíthatni, ha az árak kiállításában a tökélynek általunk elérhető legmagasabb fokát, a kifogástalan árknak közvetítésében pedig az üzleti megbízhatóságnak, soliditásnak legnagyobb mérvét tartjuk folytonosan szemünk előtt. (Élénk helyeslés.) Engedjék tehát önök, uraim! kik e gyülekezetben a hazai termelő és gabnakereskedő közönséget képviselik, hogy legszívélyesebb üdvözlőtemhez ama komoly figyelemzetést csatoljam, hogy a mai nap eredményének állandósítása a kettős alapnak önök körében leendő megszilárdulásától föltételeztetik lélegső sorban. Ne rontsuk le vétkes gondatlanságunkkal, vagy a szűk látókörű pillanatnyi önzés rugóitól indítatva, ösztönözve azon áldást, mit talajunk termőképességében és sokban oly rakoncátlan égaljunk kiváló sajátóságában készen találunk. (Élénk tetszés.)“ Ezután a külföldi képviselőkhez intézte — német nyelven — szavát a minister, hálásan emlékeztvén meg azon tömeges érdekeltségről, melyet már ezen első kísérlet alkalmával tapasztalni lehet és többek között így szólott: „Egy az, a mire önöket uraim fel kell kérem, mint-hogy az a siker leglényegesebb feltételei közé tartozik és mert pusztán az önök jó akaratától függ, hogy bennünket abban részesítsenek: legyenek irántunk azon bizalommal, melyre a tiszteletre érdemes férfiak becsületes törekvése méltó, beszéljenek bármely nyelven is. (Általános élénk helyeslés és tetszés.)“ Bartal beszédét zajos éljenzéssel fogadták, utánna még főpolgármester Ráth Károly és alpolgármester Kammermayer szóno-koltak. Az üzletben résztvevők száma 1500-at tett, zárlevél azonban aránylag kevés köttetett, mert az eladók nem igen voltak hajlandók a kért engedmények megadására.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t é s e k.

Tauffer Ferencz

mag- és terménykereskedő Kolozsvárt,
ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek valódi
Hollandi tarló répa magját

és

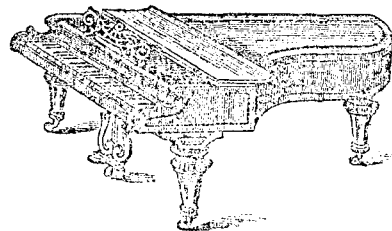
Gabona zsák gyári raktárát,
hol is nagy választékba kitünő minő-
ségű gabona zsákok jutányos áron kap-
hatók.

(1-6.)

(23.)

ZONGORÁK ÉS PIANINÓK.

Mindennemű zongorák kicseréltetnek.
Játszott zongorák 80—250 forintig

Zongora
nagy raktár

Triska Ferencz

Kijavító
intézet

Kolozsvárt.

→ a távirdai hivattal szemben ←

Árjegyzékek bérmentve.

Zongora hangolás bármily távol
vidéken is olcsó áron elvállaltatik.

(21)

(7-26)

Jelzálog-kölcsönököt

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzügyviszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 32-52

TARTALOM: Levelek a londoni bor-kiállításról. — Gazdasági szemle a bécsi közkiállitáson. (Folytatás.) — Társalgó. — Közlemények a külállomások gazdasági egylet köréből. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A het. vásár		Egy osztrák mázsa — 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	zah	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
Á r a k r a j e z s é r o l k o l o z s v á r t a n										
Kolozsvár	aug. 6	520—560	440—460	300—340	160—200	420	130	70	1100	21
Nagy-Várad	julius 21	530—620	400—580	320—480	200—240	380—420	150	100	850	24
Maros-Vasárhely	julius 30	460—550	350—370	300—320	135—180	—	200—210	120—140	1000	18
Károly-Fehérvár	aug. 15	565—587	435—450	360—384	180—200	—	190—200	110—130	1000	20
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	ápril. 28	670—759	599	461—477	163—170	363	—	—	—	20
Besztercze	julius 28	480—520	400	340	200	—	100—140	80—130	600	16
Nagy-Enyed	julius 30	500—550	425—450	375—400	190—200	—	190—200	50—60	800	14
Szamosujvár	julius 27	600—680	500—520	420—460	190—200	—	200	50	1200	18
Deés	julius 28	600—640	540—680	400—420	180—190	—	130—140	65—90	800	18
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 74 frt — kr. Ezüst árkelet 103.10

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3293 darab hizó ökör. A forgalom élénk; árak: magyar 29—31 frt. német hizó ökör 31—32 frt. a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvárt